

PC Sint-Jan-Baptist Zelzate: afdeling Esperanza 1

Over deze fiche

Het betrekken van families en naastbetrokkenen¹ in de zorg voor patiënten is een essentieel onderdeel geworden van de geestelijke gezondheidszorg. Een opname in een psychiatrische afdeling roept bij familieleden vaak veel vragen op. Deze fiche heeft tot doel om enkele van deze vragen te beantwoorden. De onderwerpen zijn geïnspireerd door de familiereflex die bestaat uit volgende pijlers:

- **Bejegenen:** respectvol communiceren met families en een ondersteunende sfeer voor hen creëren.
- **Informereren:** families voorzien van relevante informatie.
- **Ondersteunen:** praktische en emotionele hulp bieden aan families.
- **Participeren:** actieve betrokkenheid van familie aanmoedigen bij besluitvorming en de ontwikkeling van het behandelprogramma van hun familielid.

Deze fiche dient als startpunt voor gesprekken over familiebetrokkenheid in de geestelijke gezondheidszorg.

De visie van de voorziening (PC Sint-Jan-Baptist)

- De voorziening volgt de visie om de zorg te organiseren volgens een **trialoog** tussen patiënt, naasten en hulpverlener. Dit houdt in dat de afdeling ook familieleden betreft bij het verlenen van zorg aan de patiënt. Binnen de voorziening wordt gebruik gemaakt van het herstelmodel: er wordt gefocust op het herstel van de patiënt.
- Het ziekenhuis vindt het van het belang om **grenzen** van naastbetrokkenen van patiënten te respecteren en mee te bewaken. Het is niet de bedoeling dat naasten zich overbelast voelen.

De visie van de afdeling (Esperanza 1)

- Esperanza 1 is een **gesloten medium-security afdeling** voor geïnterneerde mannen en vrouwen.
- Op deze afdeling wordt er gefocust op een **individueel aangepaste behandel- en zorgcontext**, een veilig leefklimaat en zorg op maat met aandacht voor **levenskwaliteit**.
- Deze afdeling is gericht op **doorstroom** en is dus geen permanente verblijfsafdeling.

¹ De termen familie, naasten en naastbetrokkenen worden in deze fiche door elkaar gebruikt.

- Op deze afdeling wordt er gewerkt vanuit het wetenschappelijke kader **Risk-Need-Responsivity model** van Andrews en Bonta en vanuit het **Good Lives Model** van Ward.
- Meer info over de werking van dit model en de visie van de afdeling kan je hier terugvinden
 - o <https://www.pcsintjanbaptist.be/esperanza/visie/>

Geïnformeerd worden over de werking van de afdeling

- Brochure:
 - o <https://www.pcsintjanbaptist.be/esperanza/>
 - o Hierin vind je: **algemene informatie** over de afdeling, over het team, over de doelgroep, de behandelvisie, telefonische bereikbaarheid en informatie rond de bezoekenregeling.
- Er worden **verschillende infoavonden voor familieleden** georganiseerd:
 - o De infoavonden die door PC Sint-Jan-Baptist worden georganiseerd, gaan door op de campus in Zelzate.
 - o De informatie over de infoavonden wordt door de sociale dienst verspreid.
 - o Eén keer per jaar is er een **algemene infoavond** over internering.
 - o Twee keer per jaar is er een overkoepelende infoavond rond een **specifiek thema** uit de forensische zorg.
 - o Op het einde van de infoavond is er de mogelijkheid om **in gesprek te gaan** met artsen, individuele begeleiders, sociale dienst, lotgenoten etc.

Geïnformeerd worden over het individueel traject van de bewoner

- Tijdens het **1^e gesprek (kennismakingsgesprek)** met naastbetrokkenen:
 - o **Doel:**
 - Naastbetrokkenen en hun relatie ten opzichte van de bewoner leren kennen, meer zicht krijgen op de ervaringen van naastbetrokkenen.
 - Informatie delen en ontvangen:
 - Eerder functioneren (geschiedenis) van de bewoner leren kennen.
 - Naastbetrokkenen informeren over de werking van de voorziening en het behandelproces.
 - Basis leggen voor een samenwerkingsrelatie.
 - o **Aanwezig** bij het gesprek vanuit de afdeling: individuele begeleider, sociale dienst.
 - o De afdeling legt het eerste contact en nodigt de naasten uit.
 - o Het gesprek gaat door **zonder de patiënt**.

- Ook tijdens de verdere contactmomenten krijgen naasten extra informatie en blijft er de mogelijkheid om bijkomende vragen te stellen.
- De bewoner bepaalt zelf welke informatie er gedeeld wordt met de naastbetrokkenen. Hiervoor wordt er een **informed consent (toestemmingsformulier)** opgemaakt.
 - Indien de bewoner nog geen informatie met naastbetrokkenen wil delen, zal er in de toekomst regelmatig afgetoetst worden bij de bewoner of die wens veranderd is.
 - De bewoner kan deze informed consent op elk moment intrekken.
- **Behandelplan:** naastbetrokkenen worden regelmatig betrokken.
 - Het behandelplan is een plan dat wordt opgemaakt om het **doel en de aanpak** van de behandeling van de patiënt te bepalen.
 - Bij naasten wordt er extra informatie over de patiënt **bevraagd**.
 - Doelen bevragen/ benoemen.
 - Regelmatige terugkoppelmomenten om doelen te bespreken en welke **rol** naasten hierin kunnen/willen opnemen (dit kan telefonisch gebeuren of via een persoonlijk gesprek waarop familieleden worden uitgenodigd).
- **Crisis:**
 - **Info wordt gegeven afhankelijk van of hier toestemming van de bewoner voor is of niet.**
 - De bewoner heeft de kans om zelf de naasten op de hoogte te brengen. Wanneer de bewoner zichzelf hiertoe niet in staat acht, wordt er gekeken met de begeleiders of zij de naasten op de hoogte mogen brengen.
 - Naasten worden **gehoord** over hun standpunten en wat hun tips voor crisismomenten zijn. Dit gebeurt bij opname van de bewoner, maar wordt regelmatig na crisissituaties herbekeken en geëvalueerd.
 - Naasten mogen **op bezoek** komen:
 - Kan onder begeleiding en kort zijn.
 - Veiligheid bezoek wordt in onderling overleg besproken met naasten en betrokken instanties.
- **Psycho-educatie:**
 - Psycho-educatie is een uitleg over eventuele **diagnoses** van de bewoner waarbij er ook gefocust wordt op hoe de naastbetrokkene op dat vlak een rol kan spelen in het traject van de bewoner.
 - Wordt gegeven als die gevraagd wordt door naastbetrokkenen of als dit volgens de hulpverleners op de afdeling aangewezen lijkt.

Op bezoek gaan

- **Bezoek:**
 - o **Bezoekuren:**
 - Op weekdays van 16u30 tot 20u30
 - Op woensdag van 15u tot 20u30
 - Tijdens het weekend en op feestdagen van 10u tot 20u30
 - o De meest recente afspraken rond bezoek en bezoeken per afdeling kan je via deze link terugvinden:
 - <https://www.pcsintjanbaptist.be/esperanza/bezoekuren/>
 - Er is een **bezoekruimte** waar voor kinderen speelgoed en boekjes voorzien zijn.
 - Bij opname of een startende behandeling vindt bezoek op de afdeling plaats omwille van de beperkte vrijheid van de bewoner.
 - Op latere momenten in de behandeling is het mogelijk om met bezoek naar Zelzate of naar de cafetaria op de campus te gaan.
 - Na het bezoek wordt aan de naasten gevraagd hoe het voor hen was of hoe ze zich voelen.
- **Kinderen** op bezoek
 - o Bezoekmomenten worden afgestemd met voogden of betrokken zorgfigu(u)r(en) voor het kind.
 - o Er is een speelplein en mogelijkheid tot minigolf op campus.
- Bezoek **na crisissituatie**: zie puntje bij crisis hierboven.

Ondersteuning voor familie-/ naastbetrokkenen

- Regelmatige **informele momenten** op de afdeling zodat (nieuwe) naastbetrokkenen elkaar kunnen leren kennen en naastbetrokkenen met de afdeling en de personeelsleden kennis kunnen maken.
 - Afdelingen staan open voor familie, maar bijvoorbeeld ook voor vrienden, collega's,...
- **Familiedagen:**
 - o Kennis maken met de afdelingen (inhoud/ organisatie afhankelijk van de afdeling).
- Wanneer de bewoner regelmatig naar huis of bij een naastbetrokkene naar huis gaat, neemt de afdeling **regelmatig telefonisch contact** op met de naastbetrokkene om te polsen wat zijn/haar ervaring was met dit **thuisbezoek**.

- Ondersteuning van naastbetrokkenen door **externe partners**: bijvoorbeeld Similes, VAPH, sociale diensten,... (bv. lotgenotencontact, info,...).
- **Familie-ondersteunende groepen** (vrijblijvend aanbod)
 - Lotgenotencontact (zonder aanwezigheid patiënt).
 - 4-tal sessies gespreid over 3 maanden
 - Vragen die aan bod komen:
 - Internering en het zorgtraject van de naastbetrokkene
 - Ervaringen als familie
 - Wat loopt moeilijk?
 - Waar haal je als familie kracht uit?
 - Gaan door op Campus Dunant te UGent, faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
- Aanwezigheid van een **kinderboekje**:
 - Internering, forensische en psychiatrische behandeling worden in dit boekje uitgelegd op kindniveau.
- **Nazorg**:
 - Het ziekenhuis heeft geen mandaat om nazorg op te nemen voor cliënten of naasten.
 - Wel wordt er gekeken bij het uitstroomprogramma of er nog extra ondersteuning voor naastbetrokkenen nodig is. Deze ondersteuning gebeurt via doorverwijzing naar **externe partners**.

Aanspreekpunt voor vragen of bedenkingen

- Met vragen of opmerkingen kunnen naasten terecht bij de sociale dienst, artsen, psychiaters, individuele begeleider,...
- Algemene vragen rond netwerkbeleid kunnen worden gemaïld naar: familiewerking@janbaptist.broedersvanliefde.be
- Feedback over de voorziening, behandeling, aanpak begeleiding, werking afdeling kan gegeven worden aan de sociale dienst of na infomomenten.
- Klachten kunnen in principe steeds worden doorgegeven aan de **externe ombudspersoon** wanneer je het gevoel hebt dat je niet bij de afdeling terecht kan. De organisatie "OOGG" organiseert een onafhankelijke (externe) ombudsdienst voor alles wat te maken heeft met geestelijke gezondheid. Elke ombudspersoon is gelinkt aan een organisatie of voorziening waar hij/zij neutraal de ombudsfunctie opneemt. Zie: <https://oogg.be/> voor meer informatie hierover.

Overige

- Personeel krijgt **regelmatig opleiding** rond het correct bejegenen van naastbetrokkenen door de externe organisatie **Familieplatform**.

In de toekomst zal worden ingezet op:

- het kindvriendelijk maken van het domein
- het organiseren van familiegerichte therapie (bv. ouder/kind relatie)
- het betrekken van naastbetrokkenen in het ziekenhuisbeleid